

HABRUTA NIGHT

TUESDAY | 12•10•19 | 9 PM
SHAARE ZION

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

“
Week 41

Topic

HANUKKAH ON THE GO

”

QUESTIONS

A family traveling on a plane overnight on Hanukkah, what do they do about the lighting; can they light on the plane? Are they obligated to light at all?

A soldier who lives in areas without a roof in which its windy, must he light; or do you say where he lives is not categorized as a house?

THE חקירה (DEBATE)

Is the mitzvah of Hanukkah an obligation on the home or the person.

For example: Mezuzah is an obligation on the house, if you have no house you are not obligated. Tefillin is an obligation on the person, as well as Sukkah.

How do we look at Hanukkah?

The difference will be if a person is not home and no one is home to light for him, must he still light where he is or, is he exempt because he has no home?

As well, the soldier even though he is not living in a roofed home, he may still be obligated to light.

כא:

במה מדליקין פרק שני שבת

ראי לא אדליק מדליק. אבל מכאן ואילך עבר הזמן אומריה ר"י פורת דיש לחקר ולהדליק בלילה מד שלל יאחר יותר מדאי ומ"מ אם אומר דליק מספק דהא משני שינוי"א אחרונה ולר"י נראה דעמה אין לחוש ממי דליק דאנו אין לנו היכרא אלא לנני הדימ שהרי מדליקין מנפנים: והמהדרין מן המהדרין. נראה לר"י דכ"ש ובי"ה לא קיימי אלא אגרי אש ובי"ה שק"י יתיר הדור הדיכא היכרא כשמוסיף והולך או מחסר שהוא כנגד ימים הנכנסים או היוצאים אבל אם עשה נר לכל אחד אפי' יוסף מכאן ואילך ליכא היכרא שיקצרו שק"י י"ג בני אדם צמיה: להניחה על

דתרמודאי: ת"ר מצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין ב"ש אומרים יום ראשון מדליק שבגה מכאן ואילך פוחת והולך ובי"ה אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך עולא פליגי בה תרי אמוראי במערבא ר' יוסי בר אבין ור' יוסי בר זבדא חד אמר טעמא דב"ש כנגד ימים הנכנסין ומעמא דבי"ה כנגד ימים היוצאין וחד אמר טעמא דב"ש כנגד פרי הרצ ומעמא דבי"ה הלל דמעלין בקדש ואין מורדין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן שני זקנים היו בצידן אחד עשה כב"ש ואחד עשה כדברי ב"ה זה גותן טעם לדבריו כנגד פרי הרצ וזה גותן טעם לדבריו דמעלין בקדש ואין מורדין ת"ר

נר איש וביתו. נר אחד בכל לילה ואיש וכל בני ביתו כגו ליהו נר אחד: והמהדרין. אחר המצות עושין נר אחד בכל לילה לכל אחד ואחד מבני הבית: כנגד ימים הנכנסים. העמדים לנא: ימים היוצאין. שילאו כנגד זה שהוא עומד ע מונה עם היוצאין: פרי החג. מתמעטים והולכים תקרנות דפרשת פנחס: מעלין בקדש ואין מורדין. מקראי ילפינן לה צממות כפרק שמי הלחם (דף טז.). פבוחין. משום פרסומי ניסא ולא צרי"ך אלא נחלו שבתיאן היו פטומין לחג: ואם היה דר בעלייה. שאין לו מקום נחלו להניחה שם: מניחה. מנפנים כנגד חלון הסמוך לרה"ל: חסכה. שהיה

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) וכן סיפורי סי"ב הלכה ד ובר' הוספה ופדס ט. ד"ה מנן ותוספות נחתות כ: ד"ה ומסלן, (ב) וברכות סח. יומא י"ג. עג. מגילה ט: סא: היריות י"ג: ממור' (טו): טז. א. (ז) ומ"ב

The Gemara prescribes various levels of performing the mitzvah of kindling the Chanukah lights:

— The Rabbis taught in a Baraisa: **מִצְוַת חֲנוּכָה** — The essential COMMANDMENT OF the CHANUKAH lights^[19] — **נֵר אִישׁ וּבֵיתוֹ** — is one LIGHT each night for A MAN AND HIS entire HOUSEHOLD.^[20] — **וְהַמְהַדְרִין** — AND THOSE WHO PURSUE MITZVOS^[21] have — **נֵר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד** — one LIGHT each night FOR EACH AND EVERY ONE in their household.^[22] — **וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין** — AND for THOSE WHO MOST FERVENTLY PURSUE MITZVOS,^[23] — **בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יוֹם רִאשׁוֹן מְדַלֵּק שְׁמֹנֶה** — BEIS SHAMMAI SAY that on the FIRST DAY of Chanukah ONE KINDLES EIGHT lights **מִכָּאן וְאֵילָף** — and HENCEFORTH CONTINUOUSLY DECREASES that amount,^[24] — **וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים יוֹם** — BUT BEIS HILLEL SAY that on the FIRST DAY ONE KINDLES ONE light **מִכָּאן** — BUT BEIS HILLEL SAY that on the FIRST DAY ONE KINDLES ONE light **וְאֵילָף מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ** — and HENCEFORTH CONTINUOUSLY INCREASES that amount.^[25]

נראה לר"י דב"ש וב"ה לא קיימי אלא אנר איש וביתו, שכן יש יותר הידור דאיכא היכרא כשמוסיף והולך או מחסר שהוא כנגד ימים הנכנסים או היוצאים,

אבל אם עושה נר לכל אחד אפי, יוסיף מכאן ואילך ליכא היכרא שיסברו שכן יש בני אדם בבית.

The *Ri* understands, that *Bet Shammai* and *Bet Hillel* are conferring, only about a person who is lighting only one set of candles for his household. In such a case, there is more *hiddur* because it is apparent when he adds or subtracts candles every night that he is doing so due to the new days or the days that are left.

However, if he is lighting a candle for every member of his household, even if he will add candles (per family member per day) it will not be clear to the observer how many nights of Hanukkah there are, as the observer will merely think that the amount of candles is related to the amount of people in the house, (i.e. twenty candles could be five people on the fourth night or four people on the fifth night).

מרון

Sephardim follow the view of *Tosafot*, that since we are doing מן מהדרין מן מהדרין to add a candle every night, we don't light per family member.

They all are joined with the homeowner lighting.

סימן תרעא סעיף ב

כמה נרות מדליק, בלילה הראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך אחד בכל לילה עד שביל אחרון יהיו שמונה, ואפילו אם רבים בני הבית לא ידליקו יותר.

משנה ברורה: דהכל נגררין אצל בעל הבית.

Who can light?

שבת כג.

יוש"ע ח"ח ס"ו חרשו סט"ו
ח ב ג
ל ב כ מ"ו ט"ח מה"ל
בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבב
טו טז
ז ח ט י י"ב י"ג י"ד י"ה
י"ו י"ז י"ח י"ט כ

דנפ"ש נהויה טפי חבג נגר שבת
פשיטא דשמן זית מלוה מן המוכח
לפי שנמשך אחר הפתילה טפי
מכולה כדמוכח במתניתין דכולהו
מודו ביה דמדליקין:
כל השרפים יפים לדיו. פירש
בבבבבבבבבבבבבבבבבבבבבב
נראה לר"ת דהא דיו חין זה גומא
כדלמריקן בפ"ב דגיטין (ע"פ י"ג ופס)
כל כותבין דדיו צסס וצסקר"ח

הדלקה עושה מצוה ש"מ והשתא דאמרין
הדלקה עושה מצוה י"ה הדליקה חרש שומה
וקמן לא עשה ולא כלום י"אשה ודאי מדליקה
דא"ר יהושע בן לוי נשים חייבות בנגר הנוכה
י"א שאף הן היו באותו הגם: אמר רב ששת
י"א אבסנאי חייב בנגר הנוכה א"ר זורא י"מריש
כי היונא בי רב משתתפנא בפרטי בהדי
אושפיזא בתר דנסיבי איתתא אמינא י"השתא
ודאי לא צריכנא דקא מדליקי עלי בנו ביתאי

גומ"ח: קטף. פרוגי"ל של יער
כמו שאלו עושים משל סרף: הרואה.
הטובר בשוק ורואה בחדל החלרות
דולק. ומנחתי בשם רבינו יתחק בן
יהודה שאמר משם רבינו יעקב דלא
החקה ברכה זו אלא למי שלא
הדליק בביתו עדיין או ליושב בספינה:
הרואה מצדך שמים. שעה נסים
ושהחיינו שאין עליו לברך להדליק דהא
לא אדליק איהו: מחי ממשע.

י" חוספל דהוא ס"א ח"כ
ס" קחשים, ס" ודמל פ"ג
מח"ל ו' אלה: וע"פ ב"ב
ד"ה שפחה בשניה
תורה אור השלב
1 על פי התורה אשר
יורד וכל המשפט אשר
יאמר לך משה לא תסור
מן דברי אשר יצו לך
וישן ושמאל: ובבבבבבב
2 ובר ימות עלם בית
ויזנה הרה ויזלל אביו

The Gemara derives a practical law from this conclusion:
And now that we have said that kindling accomplishes fulfillment of the commandment, if a deaf-mute, insane person or minor kindled [the Chanukah light] he has accomplished absolutely nothing, [4] inasmuch as kindling is the primary mitzvah act and his actions have no legal significance.^[5] **However, a woman may certainly kindle the Chanukah light,** [6] **for R' Yehoshua ben Levi said: Women are obligated in the mitzvah of kindling the Chanukah light, for they, too, were involved in that miracle.** [7]

The Gemara discusses the law of a guest:
A guest is obligated in the mitzvah of kindling the Chanukah light. **In elaboration of this R' Zeira stated: Initially, when I was a student in the academy and boarded in someone's house, I participated with my host in the mitzvah by paying him a few perutos (small coins) toward the cost of the Chanukah lights.** [8] **However, after I married my wife** [9] **I said: I am certainly not required to contribute a few coins toward the purchase of the Chanukah lights, since they are kindling lights for me in my house.** [10]

מרן

A lady can light.

A child should not light.

Some say that a child who is mature could light.

סימן תרע"ה סעיף ג'

אשה מדלקת נר חנוכה שאף היא חייבת בה, אבל אם הדליקה חרש שוטה וקטן לא עשה כלום ואע"פ שהניחה גדול, ויש מי שאומר בקטן שהגיע לחינוך מותר. הגה: ולדין דכל אחד מבני הבית מדליק בפ"ע, קטן שהגיע לחינוך צריך להדליק ג"כ.

HALACHA

How about after one lit the first candle, can he have his son who is 6 years old light the others?

אור לציון

The *ohr letzion* says, don't let your minor light any of the obligatory candles unless it's the *shamash*. But *Hacham Ovadia* allows, if the boy is 9 years or older.

קטן מבני ספרד הרוצה להדליק נרות חנוכה לעצמו וכגון שהביא מנורת מהגן ורוצה להשתמש בה, האם יכול להרשות לו ולהדליק ולברך?

אם קטן לא הגיע לגיל חינוך יכול אביו להרשות לו להדליק נרות חנוכה ולברך עליהם.

אין ראוי ליתן לבנים הפחותים מגיל בר מצוה להדליק אף את נרות ההידור, ואף אם הגיעו לחינוך, אלא יתן להם להדליק את נר שמש בלבד.

חזון עובדיה: מותר ליתן לבניו הקטנים שהגיעו לחינוך ואם לא הגיעו לחנוך ידליק שמש (וכן כתב בן איש חי)

QUESTION

How could it be that there is an opinion that a child who is mature can light, if he would not be able to read the megillah for me? What's the difference between reading the megillah and lighting the Hanukkah candles?

חכם צבי

צבי

הוספות חדשות - שאלה (יג) [נמ]

חכם

קטן אם מוציא גדול לגבי חנוכה ופורים

ושוב אין שום חיוב על שום אחד מכל בני הבית אף על פי שלא שמעו הברכה ולא ראו ההדלקה, ועדיפא מיניה אמר רב זירא (שבת כג) כיון דנסיבנא אמינא תו לא צריכנא דהא קא מדלקי עלי כגו ביתאי אמטו להכי סגי בקטן שהגיע לחינוך המדליק בפתח החצר, אבל בקריאת המגילה המוטל על כל אחד ואתד לקרות או לשמוע המגילה, אין קטן אף שהגיע לחינוך מוציא את הרבים, וחילוק זה מתקבל על הדעת, נ"ל (שם שאלה ה').

שאלת לפרש לך מה בין חנוכה שפסק (ש"ע או"ח סי' תרעה ס"ג) דקטן שהגיע לחינוך מוציא את הגדול, לפורים שפסק הוא ז"ל (שם סי' תרפט ס"ב) ככל שאר הפוסקים וכת"ק דר"י שאף שהגיע לחינוך אינו מוציא את הרבים ידי חובתו.

תשובה, סבירא ליה דבחנוכה כיון דלאו אקרקפתא דגברא מוטל חיוב ההדלקה אלא אחד מכל בני הבית מדליק בפתח החצר,

Since the obligation is not on the individual, rather on the home to have it lit.

Megillah is an obligation on the individual to listen or to read it; a minor cannot assist you to fulfill your obligation.

פני יהושע

בגמרא תנו רבנן מצות חנוכה נר איש וביתו. נראה דמה
שנשתנה מצוה זו משאר מצות שהן חובת הגוף שהיה
חיוב על כל יחיד ויחיד דקיימא לן נמי [קדושין מ"א ע"א] מצוה בו
יותר מבשלוחו אלא דשאני הכא שאין הכא עיקר המצוה אלא
בסמוך לרה"ר שהוא משום פרסומי ניסא משום כך הטילו חובת
מצוה זו כאילו היא חובת הבית ועדיין צ"ע:

20. *Pnei Yehoshua* notes that the expression "a man and his household" seemingly implies that this mitzvah was not instituted as an obligation upon each individual (חובת הגוף), as might be expected, but as an obligation upon each Jewish house. He remains in doubt, however, as to the accuracy of this inference. See *Sfas Emes*, who discusses this issue at length.

LIGHTING EARLY

Why can't you light early?

Is it referring to Shabbat or Hanukkah?

שפת אמת

Do we look at Hanukkah like lighting candles for Shabbat, once its lit, it's enough no matter who lit it. According to this, if two families live in one house, it might be enough with one lighting. The reason why the guest gives money is just to get some involvement. Or no, the mitzvah is on everyone and he is just representing us.

The difference would be according to *Ashkenazim* who each light, can each make their own *beracha*.

אמת

שבת כ"א ע"ב

שפת

יש לעיין אי המצוה נר אחד בבית כמו מזוזה וכמו נר שבת, דכל שהדליק לשם שבת אף שהדליק מי שהיה די. ולפי זה אפשר דגם ב' בעלי בתים הדרים בבית אחד די להם בנר אחד. והא דאושפיזא משתתף בפריטי, י"ל שהוא כדי לעשות בממונו אבל מדינא יוצא. או נימא דהמצוה על כל אדם אלא דבעל הבית מוציא כל בני ביתו, אבל אם כן קשיא פשיטא דכל מצוה יכול להוציא את חברו.

ונפקא מינה לפי הנ"ל במהדרין אי כל אחד מצי לברך, דאי משום שליחות אם כן המהדרין אין מכוונים להוציא, ורשאי כל אחד לברך. אבל אי המצוה רק על הבית ואין צריך כוונה להוציא, אם כן על מצות הידור בלבד א"י אי רשאי לברך. הגם די"ל דכך תיקנו וגם זה בכלל המצוה ושייך עליו ברכה אף דאינו מחוייב מכל מקום שייך וציונו כדמצינו בכמה דוכתי.

GUESTS

מרו

A person who is a guest that they are not lighting for him at home, should give money towards the oil. If he has his own entrance, he should light his own candles.

סימן תרעז סעיף א

אכסנאי שאין מדליקין עליו בביתו צריך לתת פרוטה לבעל הבית להשתתף עמו בשמן של נר חנוכה, ואם יש לו פתח פתוח לעצמו צריך להדליק בפתחו אף על פי שאותו בית אינו מיוחד אלא לשינה והוא אוכל על שלחן בעל הבית, והוא הדין לבן האוכל אצל אביו. הגה: וי"א דבזמן הזה שמדליקים בפנים ממש ידליק במקום שאוכל וכן נהגו (תשובת רשב"א סי' תקמ"ג):

ואם בעל הבית מקנה לו חלק בשמן במתנה שפיר דמי.

Hacham ovadia says, you don't have to give money, if they give you a part of the oil it's also good.

QUESTION

Can a person whose wife is lighting in his home, have in mind that she is not lighting for him and therefore he would be able to light?

ט"ז

No, it would be considered a beracha for no reason.

ו הדין ה לבן האוכל באצל עכ"ל. וכתב ב"י ע"ז ולי נראה
 בזמן הזה שמדליקים צפנים יליק דאין לסמוך ע"ז לברך ברכה
 ' (תשובת רשב"א סי' תקמ"ב): שא"צ עכ"ל. ורש"ל כתב בקיצור
 פסקיו (שו"ת פ"ה) ד"ל ואיש ואשתו
 ר בודאי מספיק להם גר אחר. ואכסנאי הנשוי אם אינו יודע שאשתו
 ך מדלקת עליו (ה) יכול להדליק ולברך אבל אם הוא יודע בבירור
 : שהיא מדלקת עליו אין לו (לדלוק) [להדליק] אם לא שהוא בבית
 ז יחידי משום הרואה ידליק אבל לא יברך. והיכא שלא ידע שהיא
 א הדליקה עליו ובא באותו לילה צריך לחזור ולהדליק ולברך לפי
 . שחל עליו חובת חכמים. אבל היכא שאינו רוצה לצאת בהדלקת
 ק אשתו שמדלקת עליו בבית נראה דלאו כל כמיניה וא"י לברך
 ז עכ"ל. והנה לא זכינו עדיין לראות דברי רש"ל הארוכים לדעת
 מוצא דבריו אמנם כי נחוי אנן נראים דברי ת"ה נכונים. דמ"ש

אגרות משה

The gemara brings, that if one isn't lighting because he is on a boat he says the beracha of **שעשה נסים** when he sees someone else lighting or the candle lit.

We can prove from here, that one is not to light when he is on a boat.

If the whole family is leaving for a night and its known to the neighbors that they will be leaving, they don't have to worry about someone suspecting them of not lighting.

However, if they plan on going to sleep for the night in their house but they will be coming back late; they shouldn't leave before lighting or, try to make it back while the streets still have people passing by so that no one suspects you of missing a night of lighting. As the gemara says that one who lives on a corner should light on both sides so that no one suspects him.

הדלקת נ"ח לבחורי ישיבה ולמי שאין לו בית, ולמי שהלך מביתו

לבחורים הנמצאים בהישיבה גם ללינה שיש מקום מיוחד ללינה חדר אחד לאיזה בחורים ומקום האכילה הוא אחד לכל בני הישיבה צריכים להדליק נר חנוכה בחדר השינה שהוא מיוחד לאלו שניתן להם חדר זה וגם איכא קצת בעלות להו ולא בחדר האוכל שהוא לכולם ואין שם מקום מיוחד כלל וזה פשוט, ומצד חשב סכנת דליקה מחוייבין אלו שלבין ומדליקין שם להטיל גורל ביניהם מי שישמור היום ומי ישמור למחר על כל הימים.

מי שאין לו בית כלל וישן בחוץ כגון שנמצא במדבר וגם כשאירע שלא היה בביתו ויהיה בדרך כל הלילה ואין לו מי שידליק בביתו, משמע מרש"י שבת דף כ"ג ע"א ד"ה הרואה שכתב שברכת הראיה הוא כשהוא יושב בספינה והט"ז בסימן תר"ע סק"ג שהוא דוקא כשלא ידליק כל הלילה ואם היה חייב להדליק אף בחוץ ובספינה מ"ט אינו מדליק שם ואם כוונת רש"י דאין להם בספינה נר להדליק הו"ל להזכיר זה, וגם אם הכוונה שאין שם נרות לא הי"ל לומר אלא מי שאין לו נרות, שלכן משמע שאינו מצד האונס אלא משום שאף שאיכא נרות ליכא חיוב שלא בבית.

אם יש לו בית הוי החיוב דוקא בביתו, אבל אם כולן הלכו מביתם על איזה לילה ולא יהיו שם ליכא חיוב עליהם מצד הבית כיון שלא ידורו שם, וגם באופן שלא יהיה חיוב מצד מראית עין דחשדא שהוא דבר מפורסם שהלכו מביתם או שדרך שלו לילך מביתו לבקר אצל אביו וחזתו דהא מחייב ר"ה בשבת שם להדליק בשני פתחים מפני חשדא, שא"כ מסתבר כשיחזור לביתו לישן שא"כ יהיה חשדא דהרי יראהו אח"כ שהיו שם הלילה ולא ראו שהדליק נרות הרי יהיה חשדא, שלכן נראה שאם חושב לחזור בלילה לא יצא מביתו עד אחר שידליק, או ימהר לבא בעוד שאיכא אינשי ברחובות שיראו שהדליק.

שו"ת מהרש"ם

מהרש"ם

חלק ד - סימן קמו

שו"ת

ב"ה ב' ויגש תרס"ו ברעזאן

לכבוד הרב המאה"ג חריף ובקי מודה שמעון וואלטוך נ"י רב בעיר לייפציג

לתשובת מכתבו מיום ב' דחנוכה אם מותר להדליק נר חנוכה על הבאהן [רכבת]. לא מצאתי הדבר מבואר, אבל הלא מי ששילם בעד נסיעת כל הלילה הוי כשכר לו בית דירה לאכול ולישון שם וחייב כנר חנוכה. ומה שכתב רש"י (שבת כג, א ד"ה הרואה) ביושב בספינה [שמברך שעשה ניסים כברכת הרואה, ואינו מדליק בעצמו בספינה] יש לומר שהיו אז ספינות פתוחות בלא קירוי והרוח מנשב ולא היה בגדר בית כלל. ואף שהבאהן [רכבת] אינה עומדת במקום אחד ורכוב כמהלך דמי, לא נמצא בשום מקום שיהיה צריך בית קבוע למה שמצותו בשביל פרסומי ניסא, כן נראה לענ"ד מסברא.

פסקי תשובות

You should light at least one candle and if the flight attendant takes it out, that's fine.

If one feels uncomfortable and will extinguish before thirty minutes; he should light without a beracha.

פסקי

סימן תרע"ז - הלכות חנוכה

תשובות

הנוסעים במטוס, רכבת, ספינה.

חיילים הנמצאים במדבר ובאוהלים

ג. שם: אכסנאי שאין מדליקים עליו בכיתו צריך לתת פרוטה לבעה"ב וכו' ואם יש לו פתח פתוח לעצמו צריך להדליק בפתחו וכו'.

ואין לדייק כלל מהאמור בסימן זה שיצטרכו דווקא 'בית' לצורך הדלקת נר חנוכה, כי האמת

שאינ¹⁴ צריך בית כלל, ואף הנמצאים במדבר¹⁵

ויושבי אוהלים חייבים בהדלקת נרות חנוכה.

ומדינא, אם מדליקים עליהם בכיתם נפטרים

בכך, אבל כיון שיש עליהם חיוב לראות נרות

חנוכה (כדלקמן בשו"ע סעי' ג'), לכן ידליק¹⁶

בעצמם נרות חנוכה ובברכה, ודווקא אם יש

להם עששית וכדו' שלא יכבו הנרות ע"י הרוח

שאל"כ המדליק במקום הרוח אסור לו לברך

(מ"ב לעיל סי' תרע"ג סקכ"ה).

וכן הדין במי שנוטע¹⁷ ברכבת או במטוס

או באניה מתחילת הלילה¹⁸ ולא יגיע עד אחר

עלות השחר שיש לו חיוב¹⁹ להדליק נרות

חנוכה, ואם אין מניחים לו להדליק נרות מחמת

בטיחות וכדו' ידליק²⁰ לכל הפחות נר אחד ואם

אח"כ יבוא איש בטחון ויכבנו — לית לן בה,

ואם משער שהוא עצמו יצטרך לכבותו תוך

חצי שעה להדלקתו ידליק בלי ברכה.

אור לציון

Even though it's true that the mitzvah on the house not on the individual. One should have all his family members there at the time of lighting to hear the berachot.

One whose wife lit for him the first night with all the berachot. When he lights the second night, he should say the beracha of sheheheyanu. She only covered the obligation on the home, not his obligation. The beracha is his obligation.

If one is on a plane, he should send a messenger to his house to light for him. If he is in a car, he should light without a beracha.

Hacham Yitzchak Yosef

One who is on a plane with his family; should light with an electrical menorah without a beracha.

If a husband is traveling and his wife will be moving into her mothers or in laws home, we can no longer have the husband covered through her lighting, since she won't be lighting.

The husband should light where he is, and she will be covered with her parents/in laws. If he can't light, then she should go home, light for thirty minutes and then go back.

אף שבני הבית נפטרים בהדלקת בעל הבית בלא שיהיו נוכחים שם, מכל מקום טוב שיהיו נוכחים בשעת ההדלקה כדי לשמוע את הברכות.

מי שלא היה בביתו בלילה הראשון של חנוכה והדליקה עליו אשתו ובירכה כל הברכות, ובא להדליק בלילה השני, יש אומרים שלא יברך שהחיינו, ויש אומרים שצריך לברך שהחיינו וכן עיקר.

הב"ח כתב דלמה יברך? דאין אשתו פוטרת אלא את ביתו מחיוב הדלקת נרות חנוכה ולא את גופו שלא בירך שהחיינו.

אבל יש אומרים דכמו שאשתו מוציא אותו בנר חנוכה כך הוציא אותו בשהחיינו.

הנוסע במטוס בזמן הדלקת נרות חנוכה, אינו מדליק כלל נרות חנוכה, וראוי שימנה שליח שידליק בביתו בזמן הדלקת הנרות, והנוסע ברכבת ידליק בלא ברכה.

חכם יצחק יוסף

מי שנמצא במטוס עם משפחתו ידליק נר חשמל בלא ברכה.

אשה שאין בעלה בבית, והלכה היא לבית אביה או חמיה, כיצד ינהגו לענין הדלקת נרות חנוכה?

לכתחלה יש לבעל להדליק במקום שנמצא בחדר שישן שם, והאשה תצא ידי חובתה בהדלקה שבבית חמיה או אביה.

ואם אין הבעל יכול להדליק במקום שהוא שם, טוב שהאשה תשתדל להיות בזמן הדלקת נרות חנוכה בביתה, ותדליק שם נרות חנוכה בברכה ותפטור את בעלה, ותשהה שם חצי שעה ולאחר מכן תלך לאכול אצל אביה או חמיה.